

SLAVKO BOBOVNIK: Današnji Uradni list objavlja aneks h kolektivni pogodbi in dogovor o plačah, s čimer vlada zamrzuje plače v javnem sektorju v prihodnjih dveh letih. Dokumenta, ki začeta veljati jutri, sta nastajala tako dolgo, da je prišel dan, ko so javni uslužbenci po mnenju večine sindikatov in pravne stroke postali upravičeni do izplačila tretjega obroka za odpravo plačnega nesorazmerja. In to je nekaj proračunskih porabnikov tudi storilo. Dobili smo še eno zmedo.

ANJA HUŠ: Po dolgotrajnih pogajanjih in pravnih zapletih je vladi takole uspelo dobiti dovolj podpisov sindikatov za zamrznitev plač.

BORUT PAHOR (predsednik vlade, 5. november 2010): To je uspeh zdrave kmečke pameti, ki pravi, da je potrebno biti skrben gospodar in da se ni mogoče zadolževati za tisto, kar dolgoročno ne prinaša koristi za celotno skupnost.

HUŠ: Na isti dan pa prva izplačila tretjega plačnega nesorazmerja, ki so ga želeli izplačati tudi na Računskem in Ustavnem sodišču, pa jim je računalniški sistem Ministrstva za finance to preprečil.

DR. ERIK KERŠEVAN (generalni sekretar Ustavnega sodišča): Smo imeli namen izplačati tretjo četrtino, kajti to je naša obveznost, ki izhaja iz veljavnih pogodb, kolektivne, individualnih pogodb o zaposlitvi.

DR. IGOR ŠOLTES (predsednik Računskega sodišča): V času, ko je ta obveznost nastala, ni bilo nobenih novih pravnih dejstev, ki bi pravno omejevala to izplačilo.

HUŠ: Računsko sodišče je bilo med prvimi, ki je državo opozorilo, da je bila v času izplačil kolektivna pogodba kljub odpovedi še vedno veljavna.

ŠOLTES: Kjer je do izplačila prišlo, pa seveda po našem mnenju ne moremo govoriti o nezakonitem ravnanju.

HUŠ: In med tistimi, ki so nesorazmerje odpravili, naj bi bile občine, kot so Maribor, Koper, Ptuj.

ŠOLTES: Ne vidimo pravne podlage za to, da bi se seveda zahtevala, zahtevalo vračilo izplačanega denarja.

HUŠ: Generalni sekretar Ustavnega sodišča pa: preprečevanje izplačil je poseg v neodvisnost sodišča.

KERŠEVAN: Bilo je poudarjeno, da je država v nezavidljivi javnofinančni situaciji. Prav, to lahko razumemo. Ampak nespoštovanje zavez in pristojnosti, ki jih imajo samostojni državni organi, ustavno samostojni, kot je Ustavno sodišče, da izplačajo plače tako, kot po svoji najboljši vesti in odgovornosti smatrajo, da je prav, to kaže na nek veliko širši problem.

HUŠ: Medtem sindikati, ki na zamrznitev niso pristali, ne mirujejo. Na sodišče so vložili odgovor na vladni tožbeni predlog za razvezo kolektivnih pogodb, napovedujejo ustavno presojo zakona o sistemu plač v javnem sektorju in vložitev kazenske ovadbe zoper ministrico za javno upravo. Ovadili naj bi tudi direktorje, ki bi četrtino lahko izplačali, pa je niso.

DR. JANEZ POSEDI (vodja pogajalske skupine sindikatov javnega sektorja): Nekateri javni uslužbenci so svoje delodajalce pozvali, da pač izpolnijo svoje obveznosti v skladu z veljavno zakonodajo.

HUŠ: Sledile pa naj bi individualne tožbe zaposlenih.

BOBOVNIK: Plače torej so, oziroma bodo jutri zamrznjene. Dobršen del zaposlenih v javnem sektorju pa je prepričan, da jim je država še enkrat vzela to, kar jim gre. In državo je v teh pogajanjih, na trenutke prerekanjih, zastopala ministrica Irma Pavlinič Krebs – dober večer –

IRMA PAVLINIČ KREBS (ministrica za javno upravo): Dober večer.

BOBOVNIK: Na drugi strani pa nocoj sedi odvetnik tako imenovane Posedijeve skupine sindikatov, Bojan Grubar. Lep pozdrav.

BOJAN GRUBAR (odvetnik): Dober večer.

BOBOVNIK: Gospa ministrica, kdo se je podpisal pod mnenje, da zaposlenim v javnem sektorju ni treba izplačati te tretje četrtine za odpravo nesorazmerij?

PAVLINIČ KREBS: 5. 11. smo z reprezentativnimi sindikati, po pooblastilu, minister Križanič in jaz podpisala dogovor, aneks h kolektivni pogodbi za javni sektor, kjer smo se dogovorili, da je pravica do povišanih plačnih razredov nastopila 1. oktobra 2010, da pa se izplača v dveh letih po letu, ko gospodarska rast preseže 2 in pol odstotka.

BOBOVNIK: In to sta sklenila...

PAVLINIČ KREBS: In ta dogovor, in ta dogovor je seveda veljaven. Ta dogovor ne posega, ni protiušten, kajti moram opozoriti, niti Služba vlade za zakonodajo ne zakonodajnoppravna služba v nobenem primeru vlade ni opozarjala na morebitno protiuštenost, protizakonitost njenega ravnanja.

BOBOVNIK: Gospa, gospa ministrica, slišala sva nekaj; ustavni sodniki, računski sodniki, dekan pravne fakultete menijo drugače. Vas ne prepričajo?

PAVLINIČ KREBS: Oni, oni so seveda se sklicevali na opozorilo, ko smo jim pisali, da proces pogajanj še v teku, da smo vložili tožbo za razvezo 50. člena kolektivne pogodbe s 30. 9. 2010, da bi v primeru pozitivnega izida te tožbe lahko obstajala obveznost uslužbencev, da to vračajo. Da smo torej pravno

korektno postopali, kajti tu gre za pogodbo. Tu ne gre za predpis in retroaktivna veljava je tu pač dopuščena, kajti pogodbenice so svobodne v dogovarjanju.

BOBOVNIK: Prav. Še enega sogovornika imamo nočaj. Spremenjene okoliščine. Takole na prvi pogled se zdi utemeljitev prava, glede na takrat, ko je bil nov sistem plač v javnem sektorju, ko je stopil v veljavo in lani, ko je bil podpisan aneks. Pravno po vaše na zdrži?

BOJAN GRUBAR (odvetnik): Zagotovo ne zdrži. Pri tem bi rad ministrici odgovoril s stališčem prof. M. Zupančiča, ki je izjavil: državljani imajo pravno varstvo in pravne države toliko, kolikor si je zaslužijo. Sindikati so prepričani, da si zaslužijo neprimerno več pravne varnosti in pravne države, kot ministrica danes to govori. Definitivno je v samem postopku socialnega dialoga, ki je bil sklenjen v letu 2009, bila recesija v kulminaciji, v svetu in v Republiki Sloveniji, in od leta 2000, ko je bil aneks h kolektivni pogodbi sklenjen in do danes, ko je sklenjen novi aneks, ni popolnoma nobenih novih okoliščin, ki bi vodile k spremembi plačnega sistema.

BOBOVNIK: Ja, pogledjte, računski sodniki, ki so rekli, da uslužbencem gre ta tretji obrok, so hkrati opozorili tudi, da ni mogoče z gotovostjo trditi, kako bo razsodilo sodišče. Se zavedate tega?

GRUBAR: Tukaj moram povedati popolnoma jasno, 8. in 10. člen kolektivne pogodbe napotuje v primeru nesoglasij glede vsebine kolektivne pogodbe, da je pristojna za reševanje teh nesoglasij arbitražna in nikakor in v nobenem primeru sodišče. Ministrstvo je zlorabilo svoje procesne pravice, dodatno obremenilo sodišče z vložitvijo tožbe, na sodišču, ki ni pristojno za odločanje o njihovem zahtevku.

BOBOVNIK: V dveh mesecih... V dveh stavkih, kakšno arbitražo imate v mislih?

GRUBAR: V kolektivni pogodbi je bil dogovorjen arbitražni sporazum, po katerem bi obe strani, vlada in sindikati, v roku 45 dni morali imenovati arbitražo, katera bi ta nesoglasja reševala.

BOBOVNIK: Gospa ministrica, samo komentar arbitraže.

PAVLINIČ KREBS: Ja, samo tole. Gospod odvetnik, pravobranilstvo, državno pravobranilstvo je v imenu Vlade Republike Slovenije vložilo tožbo. Sklicevalo se je na spremenjene okoliščine po januarju 2010, na program stabilnosti, na krizo v evro območju, to so nove okoliščine. Arbitraža... Glejte, mi v juliju, ko smo jim predstavili, sindikatom, spremenjene okoliščine, so sindikati, ki jih vi danes zastopate, kršili pogajalski proces in so iz pogodbene, izza mize, kjer smo se pogajali z ostalimi sindikati, ki so ostali, odšli. Mi smo jih ves čas vabili. Kršili so na način, da so potem pristopili k stavki. In ko smo mi ves čas vabljenja, torej pet mesecev, prišli v stisko in smo morali 30. 9. na sodišče, sodišče prositi za razsojo, ali 50. člen, glede na spremenjene okoliščine, oteženo izplačilo, nezmožnost zadolževanja... Zaradi programa stabilnosti ne zmoremo zagotoviti zadolžitve države za dodatnih 100 milijonov evrov, smo po oceni vlade to naredili dejansko in pravno korektno.

BOBOVNIK: Dobro. Večina tega tretjega obroka ni dobila, nekateri so ga. Tudi zaposleni na mariborski občini. Pogledjmo, kakšna je bila njihova utemeljitev.

MILICA SIMONIČ STEINER (direktorica mestne uprave Mestne občine Maribor, 5. november 2010): Nas zaenkrat še vedno zavezuje kolektivna pogodba, ki ni odpravljena, razveljavljena ali kakorkoli drugače ne bi bila več v veljavi. In tudi dvomimo, da bo Vrhovno sodišče v bistvu o tako pomembni stvari odločalo za nazaj, kvečjemu za naprej. In dokler pač ta odločitev Vrhovnega sodišča ne bo, oziroma je ni, smo se mi odločili, da to nesorazmerje poravnamo.

BOBOVNIK: Gospa ministrica, enostavno, kratko in jasno; kaj bo z uradniki na mariborski občini?

PAVLINIČ KREBS: Pogledjte, uradniki na mariborski, oziroma predstojnik na mariborski občini seveda se bo moral vprašati kolik del svojih proračunskih sredstev bo namenil za povišane plače in koliko za programe. Jaz še enkrat želim povedati, ta aneks, ki je bil sklenjen, ne krši nobenega 155. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa prepoved retroaktivne veljave za zakone, predpise in splošne akte. Pogodba je svoboda pogodbenic v dogovarjanju. Tako smo se lahko tako dogovorili, kot smo se.

BOBOVNIK: Na naslednje vprašanje pa se res da odgovoriti s tremi besedami. Koliko v denarju pomeni ta tretja četrtnina?

PAVLINIČ KREBS: Tretja četrtnina pomeni na letni ravni dodatnih 100 milijonov evrov. Tu so vključeni zdravstvena blagajna, uprava in seveda tudi občinske uprave.

BOBOVNIK: In če bo sodišče odločilo v vašo škodo, bo teh 100 milijonov treba poravnati z obrestmi vred?

PAVLINIČ KREBS: Zakaj sodišče, v našo škodo? Pogodbenice, pogodbeni partnerji so se strinjali, da se povišane plače izplačujejo dve leti za tem, ko bo gospodarska rast 2,5-odstotna. In dogovorili smo se, da pravica do povišanih plač javnim uslužbencem je prispela 1. oktobra. Tako je dogovorjeno v aneksu in gospe pravim, da naj si ga pogleda, danes je bil objavljen...

BOBOVNIK: Prav.

PAVLINIČ KREBS: Sprememba pogodbe, ki smo jo dosegli brez sodišča.

BOBOVNIK: Prav. Slišali smo, kaj naj bi se, kaj se bo zgodilo z uradniki na mariborski občini. Kaj se bo zgodilo z nami, vsemi ostalimi, ki te tretje četrtine nismo dobili?

GRUBAR: Niti z uradniki na mariborski občini se ne bo zgodilo to, kar pravi ministrica, v zvezi ostalih pa odgovarjam: definitivno gre pri kolektivni pogodbi za avtonomni pravni akt, ki podleže določbi 155. člena ustave. Ne gre za normalno, ali pa običajno pogodbeno razmerje. In kolektivna pogodba natančno določa, da je zapadla tretja četrtina odprave plačnih nesorazmerij na datum 1. 10. 2010. Tako, kot bodo dobili plačo delavci v državni upravi, oziroma javni upravi na mariborski občini, tako bodo te plače dobili tudi vsi ostali delavci, s tem, da jaz tukaj pripominjam, ministrstvo je dobilo bitko, s pravno zlorabo procesnih pravic je dobilo bitko. Vojne zagotovo ne bo dobilo.

BOBOVNIK: Dobro...

PAVLINIČ KREBS: Kakšno bitko? Saj mi nismo, ministrstvo ni igralo, ni vodilo nobene bitke. Vlada je kot pogodbenica držala se vseh pravil. A drži?

GRUBAR: Ne, to zagotovo...

PAVLINIČ KREBS: Smo se pogajali?

GRUBAR: Ne, to zagotovo ne drži.

PAVLINIČ KREBS: A se nismo pogajali?

GRUBAR: Zagotovo ne drži to. V trenutku, ko niste vložili predloga za arbitražo, v tistem trenutku ste kršili kolektivno pogodbo in zakon o plačah. Oba zakona ste v tistem trenutku kršili, in vsi pravni teoretiki so vam natančno dali vedeti, kaj počenjate. In rezultat vsega tega, kar počenjate, predstavlja vse kvalifikatorne elemente kaznivega dejanja kršitve socialno-varstvenih delovnih pogojev.

BOBOVNIK: Odgovor? Gospa ministrica, odgovor.

PAVLINIČ KREBS: Še enkrat... Še enkrat, vlada je politični organ. Vsa, vse akte, vse sklepe so pregledale pristojne pravne službe. Niti enkrat vlada ni bila opozorjena na vse to, kar ji očitajte, spoštovani gospod odvetnik, da dela v neskladju z zakonom, da dela v neskladju z ustavo, ko je spoštovala socialni dialog in se držala tudi pogodbenega prava. Tako da jaz seveda ocenjujem, da je tu vlada ravnala pravno korektno.

BOBOVNIK: Ne, ne bomo šli dalje tu. Vidva ostajata vsak na svojem bregu, nikamor ne bomo prišli s temi vprašanji, bomo poskušali z malo bolj enostavnimi. Aneks naj bi danes podpisali tudi nekateri sindikati, ki niso podpisali kolektivne pogodbe. Zdi se nelogično, na prvi pogled.

PAVLINIČ KREBS: Zakon o sistemu plač je zelo jasen. Govori, da je sprememba kolektivne pogodbe ali nova kolektivna pogodba podpisana, ko jo podpiše zadostna večina reprezentativnih sindikatov. Nikoli noben zakon ni govoril, da tisti, ki je podpisal osnovno kolektivno pogodbo, potem pa ni podpisal aneksa, da aneks ne velja. Zakon o sistemu plač govori tudi, da ko zadostna večina reprezentativnih sindikatov podpiše spremembo, ali pogodbo, potem ima ta splošno veljavo za vse uslužbenke.

BOBOVNIK: Gospod Grubar, vi ste nekje rekli, ali pa tisti, ki so vam dali pooblastilo, da pristopne izjave niso dober način za ugotavljanje, koliko članstva imajo ti sindikati. Kaj pa je dober način za ugotavljanje, če te pristopne izjave niso?

GRUBAR: Dober način ugotavljanja so sezname posameznih članov sindikata, katere bi sindikati morali predložiti in s tem dokazati, kakšno število članstva zastopajo.

BOBOVNIK: A ste vi uporabili te sezname takrat, ko so tako imenovani Posedijevi sindikati stavkali in trdili, da stavka 80 tisoč zaposlenih v javnem sektorju, nekateri drugi pa so rekli, da jih stavka vsega, ne vem, 20 ali pa 30 tisoč?

GRUBAR: No, moram povedati, da v tistem trenutku nisem zastopal sindikatov in da vam na to vprašanje ne znam odgovoriti.

BOBOVNIK: Premier pravi, zamrznitev ne pomeni konca, nadaljevalo se bo tudi s posegi v sistem plač v javnem sektorju, če bodo potrebni, in na koncu z zmanjševanjem števila ministrstev.

PAVLINIČ KREBS: Nesporno smo ob evalvaciji plačnega sistema ugotovili veliko njegovih pomanjkljivosti. Sami sindikati so jih ugotovili, sami uporabniki tega sistema. In v okviru tega, in večje avtonomije, odgovornosti izvajalcev javnih storitev, bomo v letu 2011, v sodelovanju s sindikati, skušali izboljšati te določbe tega plačnega sistema. Reforme, ki jih vodimo, vse s ciljem racionalizirati javno upravo, združevanje podpornih služb, zakon o javnem nepremičninskem skladu in tako naprej, so predpostavke za zmanjšanje števila ministrstev, računam v letu 2012. In to so reforme, ki jih moramo storiti, kajti potrošnja v javnem sektorju je prevelika, glede na sposobnost našega gospodarstva.

BOBOVNIK: V petek, v četrtek ali v petek sem gospoda Posedija spraševal, ko so pač zapisali, da prepovedujejo tako imenovani Štrukljevi skupini podpis aneksa, pa se je izgovarjal na pravnike. Ste vi tisti pravnik, ki je zapisal to utemeljitev ob prepovedi...

GRUBAR: Ne, zagotovo ne. Ampak želel bi v tej zvezi povedati, da je očitno prišlo do nekega stališča, da bi se opozorilo Štrukljeve sindikate, da v primeru podpisa te kolektivne pogodbe bodo nosili tudi materialne posledice, v smislu odškodninskega zahtevka, do katerega lahko pride v primeru odločitve Konference sindikatov.

BOBOVNIK: Dobro. Spoštovana gosta, upam, da smo kaj vendarle pojasnili. Hvala lepa, da sta prišla.

PAVLINIČ KREBS: Hvala lepa.
GRUBAR: Hvala lepa.